

แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ
ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
Guidelines for Designing Souvenirs from Silk of Ban Nong Bo,
Nong Bo Subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province

ภัคจิรา ศิลปศิริ

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: pakjira191919@gmail.com

ธีรวัฒน์ ห่วงเพชร

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: thirawat.05786@gmail.com

อาทิตยา ชัยดี

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: kwanarthittaya5@gmail.com

วรัญญา คำมูล

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: kwaranya2288@gmail.com

วิลาวัลย์ ชินพัฒน์

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: yayiza22015@gmail.com

อิสริย์พร โทณผุย

นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: Itsareeporn.thonphui@gmail.com

กิตต์กวีนิเทศน์ วงศ์หมั่น

อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจโรงแรมและที่พัก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: rsvn.kkh@gmail.com

Pakjira Sillapasiri

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Thirawat Huangphet

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Arthittaya chaidee

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Waranya khaomun

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Wilawan Chinnapat

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Itsareeporn thonphui

Student, Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Kitkawindet Wongmun

Lecturer, in Hotel and Lodging Business, Ubon Ratchathani Rajabhat University

รับเข้า : 28 พฤศจิกายน 2566 แก้ไข : 24 ธันวาคม 2566 ตอรับ : 6 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 2) ประเมินความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 3) ศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจำนวน 60 คน และ การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าตำบลหนองบ่อ ตัวแทนร้านขายของที่ระลึก ตัวแทนนักท่องเที่ยว ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ คือ 1. เคสโทรศัพท์ 2. สายคล้องโทรศัพท์ 3. รองเท้า 4. กระเป๋าใส่โทรศัพท์ 5. ที่วางโทรศัพท์ 2) ประเมินความพึงพอใจหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม พบว่า โดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.32$, $SD=0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กรรมวิธีการผลิต ($\bar{x}=3.55$, $SD=0.64$) การขนส่ง ($\bar{x}=3.54$, $SD=0.77$) ความสะดวกสบายในการใช้ ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.65$) ความสวยงามน่าใช้ ($\bar{x}=3.41$, $SD=0.66$) ความปลอดภัย ($\bar{x}=3.36$, $SD=0.77$) ราคา ($\bar{x}=3.24$, $SD=0.67$) การบำรุงรักษาและซ่อมแซม ($\bar{x}=3.22$, $SD=0.59$) ความแข็งแรง ($\bar{x}=3.20$, $SD=0.60$) วัสดุ ($\bar{x}=3.19$, $SD=0.65$) และหน้าที่ใช้สอย ($\bar{x}=3.13$, $SD=0.67$) 3) แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมจะต้องคำนึงถึงกรรมวิธีการผลิต การขนส่ง ความสะดวกสบายในการใช้ ความสวยงาม และความปลอดภัย ราคาที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การออกแบบผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึก ผ้าไหม บ้านหนองบ่อ ความพึงพอใจ

Abstract

This research aims to 1) study the demand for souvenirs made from silk of Ban Nong Bo, Nong Bo Subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, 2) assess the satisfaction with the design of souvenirs made from silk of Ban Nong Bo, Nong Bo Subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, and 3) study for designing souvenirs from silk of Ban Nong Bo, Nong Bo Subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province. Mixed research methods are used in this study. Interviews and small group discussions are used for qualitative research. The samples are 60 representatives of the weaving community enterprise of Nong Bo Subdistrict, representatives of souvenir shop, representatives of tourists, and representatives of product design experts. Questionnaires are used to collect data for quantitative research. The samples are 400 representatives of the weaving community enterprise of Nong Bo Subdistrict, representatives of souvenir shop, representatives of tourists, and representatives of product design experts. Data are analyzed using frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) the demand for souvenirs made from silk of Ban Nong Bo were phone cases, phone strap, shoes, phone bags, and phone holders. 2) For the satisfaction assessment of the design of souvenirs made from silk, it was found that overall satisfaction was at a moderate level ($\bar{x}=3.32$, $SD=0.66$) Considering each aspect, it was found that the production process represented ($\bar{x}=3.55$, $SD=0.64$) and the transportation represented ($\bar{x}=3.54$, $SD=0.77$) The convenience of use represented ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.65$) and the beauty represented ($\bar{x}=3.41$, $SD=0.66$) The safety represented ($\bar{x}=3.36$, $SD=0.77$) and the price represented ($\bar{x}=3.24$, $SD=0.67$) The maintenance and repair represented ($\bar{x}=3.22$, $SD=0.59$) and the durability represented ($\bar{x}=3.20$, $SD=0.60$) The material represented ($\bar{x}=3.19$, $SD=0.65$) and the function represented ($\bar{x}=3.13$, $SD=0.67$) 3) study for designing souvenirs made from silk included production process, transportation, convenience of use, beauty, safety, and reasonable price.

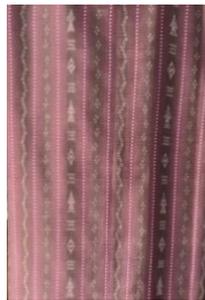
Keywords: product design, souvenir, silk, Ban Nong Bo, satisfaction

บทนำ

ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับการจับจ่ายซื้อสินค้าที่ระลึกกันเป็นจำนวนมาก ทำให้สินค้าที่ระลึกกลายเป็นสินค้าและธุรกิจสำคัญที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ ประกอบกับภาครัฐ มีนโยบายส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นมีรายได้และอาชีพจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในรูปแบบของสินค้าพื้นเมือง จึงทำให้ธุรกิจสินค้าที่ระลึกได้รับความนิยม และแพร่หลายมากขึ้น สินค้าที่ระลึกส่วนใหญ่มาจากงานศิลปะหัตถกรรม (art and handicraft) ของแต่ละท้องถิ่นจึงมีลักษณะเป็นสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง โดยใช้วัสดุที่หาได้ภายในท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบในการผลิตและใช้แรงงานคนที่มีฝีมือประณีต ส่วนใหญ่เป็นการผลิตภายในครัวเรือน เพื่อให้ได้สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นเมือง การออกแบบของที่ระลึกจะเป็นการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยเชื่อมโยงศาสตร์ความรู้ผนวกกับการประยุกต์วัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่ม โดยภูมิปัญญาชาวบ้านที่แสดงให้เห็นถึงรากฐานทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล Thailand 4.0 คือ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาให้ตรงจุดเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยให้มีศักยภาพและไปสู่เป้าหมายทางการตลาด (ตวงรัก รัตนพันธุ์ และ ชัชวาลย์ รัตนพันธุ์, 2560) ลักษณะของสินค้าส่วนใหญ่เน้นประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไปของ “ ธุรกิจในสินค้าที่ระลึก ” หมายถึง ธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึกทั้งสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง และสินค้าที่เป็นของฝากทั่วไป ให้แก่นักท่องเที่ยวมักมีลักษณะเป็นธุรกิจขนาดกลางและย่อมและเป็นธุรกิจภายในครอบครัว ดำเนินการโดยเจ้าของเอง ใช้เงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินทุนส่วนตัว สถานที่ดำเนินการหรือจำหน่ายสินค้ามีตั้งแต่ระดับท้องถิ่น หรือชุมชน หมู่บ้านตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ศูนย์การค้า โรงแรม และสนามบิน เป็นต้น (สุรีย์ เข้มทอง, 2566) การออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นขั้นตอนเบื้องต้นที่คำนึงถึงสิ่งที่ทำให้กระบวนการในการออกแบบเป็นไปได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และจะประสบผลสำเร็จ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภคได้ ดังนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ มีองค์ประกอบ 10 ด้าน ประกอบไปด้วย 1. หน้าที่ใช้สอย 2. ความสวยงามน่าใช้ 3. ความสะดวกสบายในการใช้ 4. ความปลอดภัย 5. ความแข็งแรง 6. ราคา 7. วัสดุ 8. กรรมวิธีการผลิต 9. การบำรุงรักษาและซ่อมแซม 10. การขนส่ง

บ้านหนองบ่อ เป็นหมู่บ้านที่ทอผ้าใช้กันมานาน ในปัจจุบันบางกลุ่มทำเป็นอาชีพหลัก และบางกลุ่มทำเป็นอาชีพเสริมลวดลายเอกลักษณ์ ของผ้าไหมบ้านหนองบ่อ คือ ลายประสาทผึ้ง ซึ่งลายนี้ประกอบด้วย ลายประสาทผึ้ง ลายโคมแก้ว ลายหมี่คั่น ลายหมากจับ ลายเอี้ย และลายข้อ เป็นลวดลายเก่าแก่ที่ชาวบ้านสืบทอดกันมาอย่างยาวนานซึ่งชาวบ้านจะใช้สำหรับนุ่งห่มในงานบุญประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบุญบั้งไฟ การฟ้อนกลองดุ่มเพื่อขอฝน ทางชุมชนจะเน้นขายผ้าเมตรเป็นส่วนใหญ่ มีการทำผลิตภัณฑ์ หรือ ออกแบบของที่ระลึก เช่น กระเป๋า ตุ๊กตา เสื้อกั๊ก พวงกุญแจ กล่องทิชชู

(สิทธิชัย สมานชาติ, 2553) ผลผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกบ้านหนองบ่อ มีรูปแบบที่ยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งมีสีสัน ลวดลาย ยังไม่น่าสนใจ และยังคงขาดความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่สื่อถึงบ้านหนองบ่อ ทำให้จำหน่ายของที่ระลึกได้น้อยเนื่องจากรูปแบบยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และอีกทั้งสถานที่ หรือ กลุ่มวิสาหกิจของชุมชนได้อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง จึงทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเยี่ยมชมสินค้าเข้าถึงร้านค้าชุมชนได้ไม่สะดวก การขนส่งลำบากเนื่องจากห่างตัวเมืองไม่น้อย การซื้อสินค้าส่วนใหญ่จึงจะเป็นการซื้อจากร้านค้า OTOP ที่ได้มีการติดต่อนำสินค้าไปลงร้านค้าจึงจะได้มีการรู้จักสินค้า และแหล่งผลิตที่มาของตัวสินค้าใหม่หรือสินค้าของที่ระลึก และการลงพื้นที่สำรวจบ้านหนองบ่อ การสัมภาษณ์ จะมีเรื่องของการเดินทางเข้าร่วมด้วยเนื่องจากข้างต้นมีการกล่าว ว่า เดินทางเข้าถึงลำบาก และจากการสัมภาษณ์จะมีการนำผ้าไหมของบ้านหนองบ่อไปออกบูธหรือลงสินค้า OTOP สินค้าที่นำออกไปก็จะเน้นเป็นผ้าถุงในส่วนของของที่ระลึกจะมีไม่ค่อนมากเนื่องจากจำหน่ายออกยาก



ภาพที่ 1 ผ้าไหมลายปราสาทผึ้ง



ภาพที่ 2 การลงพื้นที่สำรวจบ้านหนองบ่อ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยได้ทำการศึกษารูปผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม และปัญหาของสินค้าของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัด

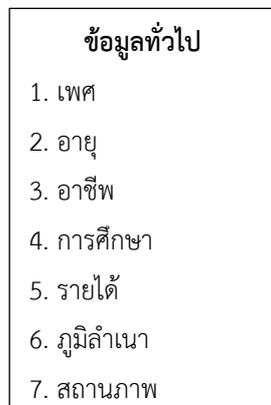
อุบลราชธานี มาพัฒนาให้มีความน่าสนใจ และแตกต่างจากรูปแบบเดิม เพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไหมในการใช้ประโยชน์ได้ ทັນสมัยมากยิ่งขึ้น และจะเป็นการประชาสัมพันธ์ผ้าไหมบ้านหนองบ่อให้ผู้คนรู้จักมากขึ้นผ่านของที่ระลึก โดยนำแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสร้างสรรค์ผลงาน และเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

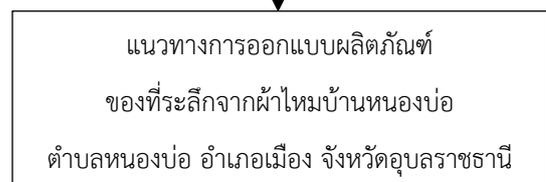
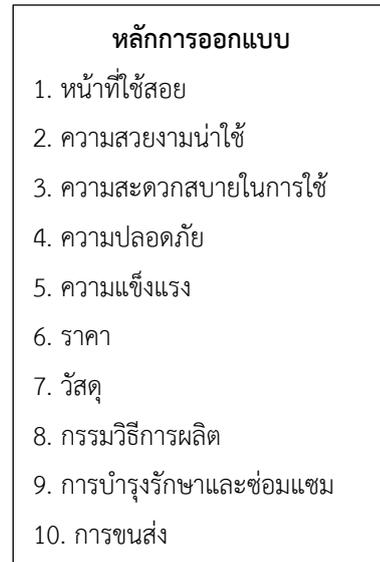
1. เพื่อศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)



ตัวแปรตาม (Dependent Variable)



ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7,673 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ, 2566) ร้านขายของที่ระลึก นักท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้า ตำบลหนองบ่อ ตัวแทนนักท่องเที่ยว ตัวแทนร้านขายของที่ระลึก ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 60 คน สุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความไม่น่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 7,673 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ, 2566) ร้านขายของที่ระลึก นักท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าตำบลหนองบ่อ ตัวแทนนักท่องเที่ยว ตัวแทนร้านขายของที่ระลึก ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ สุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความไม่น่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอน คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ W.G.Cochran (1977) ประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จึงได้ขนาด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และหาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลหรือประชุมกลุ่มย่อยเพื่อศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ และ 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ ภูมิสำเนา และสถานภาพ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าตำบลหนองบ่อ

ตัวแทนนักท่องเที่ยว และตัวแทนร้านขายของที่ระลึก ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
จำนวน 50 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล จากนั้นออกแบบแบบสัมภาษณ์โดยร่างข้อคำถามให้สอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาเพื่อ
พิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษา และครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยเพื่อนำแบบ
สัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำ

1.2 การดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง
ไว้เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้ มาเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การ
วิจัย

2. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดย
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการหาค่าความ
สอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ หรือ IOC ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ข้อคำถาม
ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าเหมาะสมคัดเลือกเก็บไว้ใช้ได้ และข้อคำถาม ในแบบสอบถามมีค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหามากกว่า 0.60 ทุกข้อคำถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลได้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2557)

2.2 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัย แต่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อตรวจสอบ
ความเข้าใจ ในข้อคำถามของกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร
การหาค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach' s Alpha ตามที่ Nunnally (1978) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.93

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนาด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา เพื่อนำมาเป็นแนวทางการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
เพื่อให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยของคำตอบจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถาม (บุญชม ศรี
สะอาด, 2535) ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 1 ความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากผ้าไหมที่มีความต้องการ	จำนวนผู้ที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ (คน)
1. เคสโทรศัพท์	24
2. กระเป๋าใส่โทรศัพท์	4
3. สายคล้องโทรศัพท์	1
4. ที่วางโทรศัพท์	1
รวม	30

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมเป็น 1. เคสโทรศัพท์ 2. กระเป๋าใส่โทรศัพท์ 3. สายคล้องโทรศัพท์ 4. ที่วางโทรศัพท์ เพราะมองว่ามีความทันสมัย แปลกใหม่ ตรงตามความพึงพอใจในปัจจุบันมากที่สุด และสามารถที่จะพกพาได้ง่าย ขนส่งสะดวกสบาย มีความสวยงามโดดเด่นของลายปราสาทผึ้ง โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเหมาะสำหรับเป็น ของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวมากเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวระลึกถึงบ้านหนองบ่อผ่านของที่ระลึก และคณะผู้วิจัยยังค้นพบว่า บ้านหนองบ่อมีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีอยู่แล้ว คือ 1. ตุ๊กตา 2. กระเป๋า 3. เสื้อก๊ัก 4. กล่องทิวซู่ 5. พวงกุญแจ แต่เนื่องด้วยสินค้ายังไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในเรื่องของสี สัน ลวดลาย ตัวผลิตภัณฑ์ จึงทำให้สินค้าขายได้ยาก ดังนั้นกลุ่มตัวแทนผู้ทอผ้า นักท่องเที่ยว และ ร้านขายของที่ระลึกจึงมีความเห็นตรงกัน คือ ความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ คือ เคสโทรศัพท์ลายปราสาทผึ้ง



ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อรูปแบบที่ 1 เคสโทรศัพท์



ภาพที่ 5 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อรูปแบบที่ 2 กระเป๋าใส่โทรศัพท์



ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อรูปแบบที่ 3 สายคล้องโทรศัพท์



ภาพที่ 7 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อรูปแบบที่ 4 ที่วางโทรศัพท์

2. ความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกโดยรวม

ความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกจากผ้าไหม	\bar{x}	SD	การแปลผล
1. หน้าที่ใช้สอย	3.13	0.67	ปานกลาง
2. ความสวยงามน่าใช้	3.41	0.66	มาก
3. ความสะดวกสบายในการใช้	3.45	0.65	มาก
4. ความปลอดภัย	3.36	0.77	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกโดยรวม (ต่อ)

ความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกจากผ้าไหม	\bar{x}	SD	การแปลผล
5. ความแข็งแรง	3.20	0.60	ปานกลาง
6. ราคา	3.24	0.67	ปานกลาง
7. วัสดุ	3.19	0.65	ปานกลาง
8. กรรมวิธีการผลิต	3.55	0.64	มาก
9. การบำรุงรักษาและซ่อมแซม	3.22	0.59	ปานกลาง
10. การขนส่ง	3.54	0.77	มาก
โดยรวม	3.32	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.32$, $SD=0.66$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กรรมวิธีการผลิต ($\bar{x}=3.55$, $SD=0.64$) รองลงมา คือ การขนส่ง ($\bar{x}=3.54$, $SD=0.77$) ความสะดวกสบายในการใช้ ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.65$) ความสวยงามน่าใช้ ($\bar{x}=3.41$, $SD=0.66$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความปลอดภัย ($\bar{x}=3.36$, $SD=0.77$) ราคา ($\bar{x}=3.24$, $SD=0.67$) การบำรุงรักษาและซ่อมแซม ($\bar{x}=3.22$, $SD=0.59$) ความแข็งแรง ($\bar{x}=3.20$, $SD=0.60$) วัสดุ ($\bar{x}=3.19$, $SD=0.65$) หน้าที่ใช้สอย ($\bar{x}=3.13$, $SD=0.67$)ตามลำดับ



ภาพที่ 8 การประเมินความพึงพอใจ และการสัมภาษณ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม

3. แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนนี้เป็นการสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าตำบลหนองบ่อ ตัวแทนร้านขายของที่ระลึก และตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ในการเสนอแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านหน้าที่ใช้สอย ควรคำนึงถึง สีน้ามีขนาดกะทัดรัด ใช้งานสะดวก พกพาได้ง่าย สีน้าสามารถป้องกันการกระแทกได้ ลดการเกิดรอยจากการทำโทรศัพท์ตกหล่น รักษาโทรศัพท์ให้มีรูปลักษณะที่สวยงามเหมือนเดิม เหมาะสมทุกสภาพพื้นที่ของการใช้งาน เคสโทรศัพท์เป็นผ้าที่สามารถถือไปได้ทุกที่ที่เหมาะสมกับทุกพื้นที่ สีน้าป้องกันการรอยขีดข่วนได้จากการที่เราไม่พันระวางตัวในการถือหรือวางโทรศัพท์ไว้ในพื้นที่ที่ไม่เรียบสามารถนำมาใช้งานได้ง่ายไม่มีความซับซ้อนในขณะที่ผู้ซื้อจะใช้งาน

2. ด้านความสวยงามน่าใช้ควรคำนึงถึง สีน้ามีความทันสมัย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความน่าดึงดูดของลวดลายผ้า สีน้ามีสีสันสวยงามที่มาจากสีจากธรรมชาติ ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้งาน สีน้ามีรูปทรงสวยงาม เหมาะสมกับการใช้งานของโทรศัพท์ สีน้ามีลวดลายสวยงาม แปลกใหม่ ทันสมัย และตรงความพึงพอใจของคนในปัจจุบัน สีน้ามีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ การนำเอาผ้าลวดลายปราสาทผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านหนองบ่อ มาออกแบบให้มีความน่าสนใจโดยนำมาใส่เป็นเคสโทรศัพท์

3. ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ควรคำนึงถึง สีน้าสามารถดูแลรักษาได้ง่าย และมีวิธีในการดูแลรักษาได้ง่าย สะดวกต่อการจัดเก็บ มีขนาดเล็ก กะทัดรัด สามารถพกพาได้ง่ายและไม่กีดขวางต่อการใช้งาน มีขนาดเหมาะสมกับการใช้งาน เหมาะสมกับโทรศัพท์ไม่เล็ก หรือใหญ่จนเกินไปตามขนาดของโทรศัพท์แต่ละรุ่น สะดวกต่อการใช้งาน เช่น สวมใส่หรือถอดออกได้ง่าย ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบสามารถสวมใส่หรือถอดออกได้ง่าย ไม่ทำให้โทรศัพท์ได้รับการเกิดรอย

4. ด้านความปลอดภัย ควรคำนึงถึง สีน้าสามารถระบายความร้อนของโทรศัพท์ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบจากผ้าไหมสามารถระบายความร้อนของโทรศัพท์ได้ทำให้การใช้งานโทรศัพท์ไม่ร้อนจนเกินไป สีน้าไม่ก่อให้เกิดบาดแผลแก่ผู้ใช้งาน เพราะทำจากผ้าไหม และวัสดุจากธรรมชาติ ไม่ส่งผลทำให้เกิดอันตรายหรือบาดแผลแก่ผู้ใช้งาน ไม่เกิดอันตรายต่อผู้ใช้และเด็ก เป็นวัสดุที่ทำมา

จากธรรมชาติ สีของผ้าไม่มีสารเคมี จึงไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กและผู้ใช้งาน ไม่ก่อให้เกิดการนำไฟฟ้าต่อผู้ใช้งาน เนื่องจากทำจากผ้าไหม และผ้าไม่ก่อให้เกิดอันตรายในการนำไฟฟ้าต่อการชาร์จโทรศัพท์ สินค้าสามารถป้องกันการเกิดรอยของโทรศัพท์ได้ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบผ้าไหมสามารถที่จะป้องกันการเกิดรอยของโทรศัพท์ได้ เพราะออกแบบให้ครอบคลุมของตัวโทรศัพท์

5. ด้านความแข็งแรง ควรคำนึงถึง สินค้ามีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบผ้าไหมมีอายุการใช้งานได้นาน ผลิตภัณฑ์จึงสามารถใช้งานได้ยาวนาน สินค้ารองรับการเกิดการกระแทก ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ มีเคสพลาสติกและห่อหุ้มด้วยผ้าไหม จึงสามารถที่จะรองรับการเกิดการกระแทกของโทรศัพท์ได้ดี สินค้ามีความยืดหยุ่นไม่แตกหักง่าย ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบสามารถยืดหยุ่นตามรูปแบบของโทรศัพท์ได้ และไม่แตกหักง่ายสามารถใช้งานได้ยาวนาน สินค้าสามารถยืดหยุ่นตามสภาพของโทรศัพท์ได้ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีการนำพลาสติกมาเป็นส่วนประกอบด้วยจึงทำให้ตัวสินค้าสามารถที่จะยืดหยุ่นได้ตามสภาพของโทรศัพท์ วัสดุและขนาดมีความคงทนต่อการใช้งาน ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบสามารถใช้งานได้ยาวนานเพราะผ้าไหมมีอายุการใช้งานได้ยาวนานและคงทน

6. ด้านราคา ควรคำนึงถึง แสดงราคาสินค้าที่บรรจุภัณฑ์ ชัดเจนต่อผู้บริโภคไม่ก่อให้เกิดความสงสัย ราคาสามารถจับต้องได้ ทุกอาชีพสามารถซื้อเคสโทรศัพท์ได้ วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับราคา ไม่ว่าจะเป็ผ้าที่นำมาผลิตและลวดลายการออกแบบ ราคามีความเหมาะสมกับโทรศัพท์แต่ละรุ่น ขนาดของโทรศัพท์แต่ละรุ่นไม่เท่ากันราคาจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยตามโทรศัพท์แต่ละรุ่น วิธีการผลิตเหมาะสมกับราคา การนำผ้าไหมกับเคสโทรศัพท์สีใสมาประยุกต์ให้เข้ากันมีความยากพอสมควรกับการผลิต

7. ด้านวัสดุ ควรคำนึงถึง วัสดุมีความยืดหยุ่นไม่แตกหักง่าย วัสดุที่ทำให้มีความยืดหยุ่น ซึ่งไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์แตกหักได้ง่ายและไม่ทำให้โทรศัพท์ซีดขุ่น วัสดุมีความทนทานต่อการใช้งาน วัสดุที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ทำจากผ้าไหมและพลาสติกทำให้ทนทานต่อการใช้งาน วัสดุเหมาะสมกับการออกแบบ วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมในการนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุทนต่อความร้อนที่เกิดจากอุณหภูมิของโทรศัพท์วัสดุที่ทำเป็นผ้าจึงทำให้ทนความร้อนที่เกิดจากโทรศัพท์ซึ่งไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์เสียหายง่าย วัสดุมีผิวสัมผัสเรียบเงา แข็งแรง วัสดุมีผิวเรียบเงาและแข็งแรงทำให้สะดวกต่อการใช้งาน และมีความแข็งแรง

8. ด้านกรรมวิธีการผลิต ควรคำนึงถึง การผลิตสินค้าสะท้อนความเป็นท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีการสะท้อนถึงความเป็นท้องถิ่นบ้านหนองบ่อ คือ การใช้ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ลายปราสาทผึ้ง มาออกแบบเป็นเคสโทรศัพท์ ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น วัสดุที่ใช้ เช่น การทำผ้าไหมมีวัสดุที่จัดหาได้ในท้องถิ่น มีการใช้ลวดลายปราสาทผึ้งมาออกแบบสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบได้นำลวดลายปราสาทผึ้งมาเป็นลวดลายของเคสโทรศัพท์ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงที่มาของแหล่งผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ สามารถสื่อถึงที่มาของแหล่งผลิต คือ ลายปราสาทผึ้งของ

บ้านหนองบ่อ สินค้าสามารถผลิตได้ง่ายและรวดเร็ว ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบยังไม่สามารถที่จะผลิตได้เร็ว เพราะผ้าไหมต้องใช้เวลาในการผลิตอย่างน้อย 1 เดือน

9. ด้านการบำรุงรักษาและซ่อมแซม ควรคำนึงถึง สามารถใช้น้ำสะอาดเช็ดผลิตภัณฑ์ได้ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ สามารถใช้น้ำสะอาดเช็ดผลิตภัณฑ์ได้ แต่สีอาจซีดได้ การเก็บรักษาและใช้งาน ได้ยาวนานออกแบบให้มีความคงทนต่อสภาพการใช้งานและสามารถที่จะเก็บไว้ได้ยาวนาน สินค้าซ่อมแซมได้ง่ายเมื่อเกิดการชำรุด ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ ยังไม่สามารถที่จะซ่อมแซมได้ง่าย เนื่องจากทำจากผ้าไหม และลวดลายผ้า ทำให้ยากต่อการซ่อมแซมให้กลับมาสภาพเดิม สินค้ามีอายุการใช้งานยาวนาน ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบสามารถใช้งานได้ยาวนานตามสภาพของการใช้งานของแต่ละบุคคล

10. ด้านการขนส่ง ควรคำนึงถึง สินค้าสามารถจัดส่งได้หลายช่องทาง เนื่องจากมีขนาดเล็กทำให้ขนส่งได้ง่ายและสามารถส่งได้ทุกช่องทาง หลากหลายบริษัท ขนาดสินค้ามีความขนย้ายได้ง่าย ผลิตภัณฑ์มีน้ำหนักเบาและขนาดเล็กทำให้ขนย้ายได้ง่าย สินค้าสามารถทนทานต่อการขนส่ง สินค้ามีขนาดเล็กและไม่สามารถแตกหักได้จึงทนทานต่อการขนส่งและไม่ทำให้สินค้าชำรุดเสียหาย สินค้าทนทานต่อสภาพอากาศระหว่างขนส่ง สินค้าเป็นวัสดุที่ยืดหยุ่น และการแพ็คสินค้าอย่างละเอียด จึงทนต่อสภาพอากาศไม่ทำให้สินค้าเสียหายได้ง่าย

แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคคำนึงถึงสินค้าที่จะซื้อต้องตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละครั้งของการเลือกซื้อสินค้า ยกตัวอย่างเช่น เมื่อลูกค้าต้องการซื้ออุปกรณ์เครื่องครัวโดยจะต้องคำนึงถึงการใช้งานตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความจำเป็นมากน้อยเท่าไรที่จะตัดสินใจซื้อ เช่นกันกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการซื้อของแต่ละบุคคล คำนึงถึงสิ่งใดเป็นอันดับแรกไม่ว่าจะเป็นสี สัน ขนาด ราคา กรรมวิธีการผลิต หรือวัสดุที่นำมาผลิต เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ต้องการเคสโทรศัพท์มากที่สุด เพราะมองว่ามีความทันสมัยแปลกใหม่ ตรงตามความพึงพอใจในปัจจุบันมากที่สุด พกพาได้ง่าย ขนส่งสะดวกสบาย สามารถใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นหาได้ง่าย และลวดลายปราสาทผึ้งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เหมาะสำหรับเป็นของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวระลึกถึงบ้านหนองบ่อผ่านของที่ระลึก และสามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยตามที่ผู้บริโภคต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่าต้องการเคสโทรศัพท์ เพราะ มีความทันสมัยผู้คนในปัจจุบันใช้กันมากเหมาะสำหรับประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวระลึกถึงบ้านหนองบ่อผ่านของที่ระลึก (ประเสริฐศรี ส่งเสริม, สัมภาษณ์, 2566)

การประเมินความพึงพอใจการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ด้านความสวยงามน่าใช้ ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.41$, $SD=0.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สินค้ามีความทันสมัยและ สินค้ามีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อยู่ในระดับมากเป็นสินค้าที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าไหม สื่อถึงแหล่งที่มาของการผลิต สีเส้นและลวดลายมีความน่าสนใจที่ย้อมมาจากสีธรรมชาติและเป็นวัสดุในท้องถิ่นคนในชุมชนสามารถผลิตเองได้เหมาะกับการนำไปเป็นของที่ระลึก ให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ นริศรา ลอยฟ้า (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเพิ่มมูลค่าสินค้าและเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมลายลูกแก้ว ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเขวาสันรินทร์จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมลายลูกแก้วโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ได้จากกลุ่ม ที่ประกอบไปด้วยผ้าไหม และผ้าฝ้ายเมื่อพิจารณาจากรูปแบบในการต่อยอดและพัฒนา พบว่ามีหลักการออกแบบและพัฒนาดังนี้ 1) รูปแบบควรเป็นรูปแบบที่ทันสมัยเป็นที่ชื่นชอบ ใช้วัสดุผ้าฝ้ายและผ้าไหมเป็นหลัก 2) ผ้ามีความโดดเด่นด้านลวดลายและวัสดุ 3) เน้นความเรียบง่ายตามท้องถิ่นและชุมชนสามารถผลิตเองได้ 4) ผลงานที่มีการพัฒนาแล้วควรมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้าคลุมไหล่ผ้าสไบควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจตามท้องถิ่น 5) ควรเพิ่มความหลากหลายในผลิตภัณฑ์ เช่นผลิตภัณฑ์กระเป๋า

2. ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.45$, $SD=0.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สินค้าสะดวกสบายต่อการจัดเก็บ อยู่ในระดับมาก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้งานในด้านต่าง ๆ ไม่เกิดความเมื่อยล้าต่อการพกพา หรือนำไปจัดเก็บ และสินค้านี้มีขนาดเหมาะสมกับการใช้งานของโทรศัพท์ง่ายต่อการพกพา ซึ่งสอดคล้องกับ เจษฎาวุฒิ บุตรเพชร จุฑามาส ชมผา และ สุปียา ทาปทา (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมผ้าไหมไทยในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมมีสภาพการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ ผลการประเมินรูปแบบ ด้านความสอดคล้องความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และ ความเหมาะสม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ด้านกรรมวิธีการผลิต ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.55$, $SD=0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คำนึงถึง กรรมวิธีการผลิตสินค้า อยู่ใน

ระดับมาก ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีการใช้ผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านหนองบ่อ คือ ลายปราสาทผึ้ง เป็นวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นการโปรโมตผ้าไหม และส่งเสริมให้ผู้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความจดจำแก่นักท่องเที่ยว ที่สะท้อนถึงความเป็นมาของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ Ha Vy Vu. (2022) ทำการวิจัยเรื่อง หัตถกรรมท้องถิ่นเป็นของที่ระลึกการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เสริมสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่อง กรณีศึกษา Finnish Lapland ผลการวิจัย พบว่า งานหัตถกรรมทำมือในท้องถิ่นและของที่ระลึกจากวัฒนธรรมชาติมีเรื่องราวเกี่ยวกับต้นกำเนิด ซึ่งสร้างโอกาสในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ ในขณะที่สำรวจและก้าวเข้าสู่วัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องตระหนักถึงความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม และหลีกเลี่ยงการฉกฉวยทางวัฒนธรรม

4. ด้านการขนส่ง ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.54$, $SD=0.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สินค้าสามารถจัดส่งได้หลายช่องทางอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสินค้ามีขนาดเล็กกะทัดรัด สะดวกต่อการขนส่ง และเหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ง่ายต่อการเก็บรักษา สินค้ามีความทนทานต่อสภาพอากาศในระหว่างขนส่งและการจัดส่งที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ อังกาบ บุญสูง (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์รองเท้าผ้าไหมแบรนด์วาลีตีไซน์ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ได้ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมจึงนำไปเก็บข้อมูลสอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค และผู้จำหน่ายในด้านรูปแบบและโครงสร้าง บรรจุภัณฑ์ประกอบด้วยประเด็น บรรจุภัณฑ์มีความสอดคล้องกับลักษณะการใช้งานของผลิตภัณฑ์ สินค้า โครงสร้างตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีความสะดวกต่อการขนส่ง ความแข็งแรงสามารถป้องกันสินค้า และง่ายต่อการเก็บรักษา มีความสะดวกต่อการนำไปใช้งาน

แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ควรมีดังนี้ 1. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมควรจะให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ให้มีสีสันทที่สวยงามหลากหลาย มีรูปแบบที่ทันสมัยและสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชน โดยออกแบบลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ให้มีความหลากหลายลวดลายมากยิ่งขึ้น 2. การเลือกใช้วัสดุในการผลิตควรเป็นวัสดุที่มีและหาได้จากภายในชุมชน ที่สำคัญราคา ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ 3. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมต้องออกแบบให้มีความแข็งแรงต่อการใช้งานมากขึ้น และแข็งแรงต่อการขนส่งเคลื่อนย้าย สำคัญต้องมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน



ภาพที่ 9 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ

สามารถสรุปได้ว่า เคสโทรศัพท์เป็นสินค้าที่มีความทันสมัยตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน และที่สำคัญมีขนาดเล็ก พกพาสะดวก มีสีสันสวยงามน่าใช้ ลวดลายมีความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านหนองบ่อสื่อถึงแหล่งที่มาเหมาะกับการประชาสัมพันธ์ผ้าไหมผ่านของที่ระลึกได้เป็นอย่างดี และ สินค้าสะดวกต่อการจัดส่ง วัสดุที่ใช้หาได้จากภายในชุมชน มีความแข็งแรงต่อการใช้งาน เพราะ มีพลาสติกร่วมด้วยเป็นการป้องกันการเกิดรอยหรือเกิดการกระแทก สามารถรักษาคุณภาพของโทรศัพท์ได้ เคสโทรศัพท์ จึงเหมาะแก่การเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมลายปราสาทผึ้งบ้านหนองบ่อเพื่อเป็นการระลึกถึงทั้งผู้ให้และผู้รับสื่อถึงแหล่งที่มาได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรจัดการอบรมเรื่องของสี หรือทำวิจัยที่จะทำให้สีของผ้าไหมมีความคมชัด เพื่อย้อมแล้วทำให้ผ้าไหมมีสีที่สวยงดงาม เมื่อนำมาออกแบบเป็นของที่ระลึกจากผ้าไหมจะมีความสวยงามมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดอบรมเรื่องของกรรมวิธีการผลิตสินค้า เพื่อจะได้รู้ขั้นตอนของวิธีการผลิต และสามารถคำนึงถึง ราคาผลิตภัณฑ์ ต้นทุนในการผลิต และกำไร เพื่อที่จะส่งเสริมให้การขายสินค้า เป็นไปในทางที่กำหนดและสามารถนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิตสินค้า และการจัดจำหน่ายได้เนื่องจากผ้าไหมทอมือที่มาจากธรรมชาติมีราคาสูง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมเป็นเคสโทรศัพท์เท่านั้น ควรศึกษาผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อที่จะสามารถมีแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดทำวิจัยเรื่องการตลาด เช่น การประชาสัมพันธ์ การเขียนลงบนสื่อออนไลน์ เพื่อเป็นการเรียนรู้วิธีการขายสินค้าของที่ระลึกจากผ้าไหมให้มียอดขายเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎาวุฒิ บุตรเพชร, จุฑามาส ชมผา และ สุปิยา ทาปทา. (2561). รูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมผ้าไหมไทยในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารร่มสสาร, 16(2): 196-210.
- นริสรา ลอยฟ้า. (2563). การเพิ่มมูลค่าสินค้าและเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมลายลูกแก้ว ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอชุนธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 8(1): 214-226.
- ดวงรัก รัตนพันธุ์ และ ชัชวาลย์ รัตนพันธุ์. (2560). การออกแบบของที่ระลึก: การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 9(1): 1-4.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐศรี ส่งเสริม. (2566). ความต้องการผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2566.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์ เข้มทอง. (2566). ธุรกิจสินค้าที่ระลึก. ค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566, จาก https://www.smeleader.com/files/business_plan/business_plan_souvenir_shop03.pdf
- สิทธิชัย สมานชาติ. (2553). หัตถกรรมทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ผ้าไหมงามลายประสาทมิ่งหัวจกดาว. ค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566, จาก <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/esaninfo/?p=737>
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. ค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.nong-bo.go.th/about-us/history?fbclid>
- อังกาบ บุญสูง. (2561). การออกแบบบรรจุภัณฑ์รองเท้าผ้าไหมแบรนด์ว่าลีตีไซค์ จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม: เทปสตรี I-TECH, 13(2): 130-137.
- Ha Vy Vu. (2022). Local Handicrafts as Authentic Tourism Souvenirs Enhancing Cultural Values Through Storytelling Case: Finnish Lapland. Lapland University of Applied Sciences.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill Book Company.